

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

30 червня 2021 р.

Справа №200/5109/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Голуб В.А., розглянувши в порядку письмового провадження (за правилами спрощеного позовного провадження) адміністративну справу за позовом Державної служби геології та надр України до Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" про анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 5488 від 01.03.2012, -

ВСТАНОВИВ:

28 квітня 2021 року на адресу суду надійшла позовна заява Державної служби геології та надр України до Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" про анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 5488 від 01.03.2012.

В обґрунтування позовних вимог представник Державної служби геології та надр України зазначає, що Товариству з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" надано спеціальний дозвіл на користування надрами № 5488 від 01.03.2012 з метою видобування кам'яного вугілля (антрациту) строком на 19 років до 01.03.2031 року.

У відповідності до вимог законодавства, між Держгеонадра та надрокористувачем укладено Угоду № 5488 про умови користування надрами з метою видобування корисних копалин від 01.03.2012 року (надалі - Угода 5488), яка є не від'ємною частиною спеціального дозволу на користування надрами № 5488 від 01.03.2012 року. Але, як стверджує позивач, відповідач взятих на себе зобов'язань не виконує, що призвело до звернення до суду з даним позовом.

Представник Державної служби геології та надр України зауважує, що відповідно до п. 4 Особливих умов спеціального дозволу на користування надрами № 5488 від 01.03.2012 року та п. 7.2. Угоди № 5488 про умови користування надрами, надрокористувач зобов'язаний у встановленому порядку подавати до Державного науково-виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд України» щорічні звіти відповідно до форми державної статистичної звітності, як підтвердження експлуатації корисних копалин.

Водночас, 21.07.2017 на адресу Держгеонадр надійшов лист Державного науково-виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд України» стосовно суб'єктів господарювання, власників спеціальних дозволів на користування надрами, які станом на 19.07.2017 не направили до Державного науково-виробничого підприємства «Геоінформ України» щорічну статистичну звітність за формою 5-гр, 6-гр, 7-гр за 2016 рік.

Так, наказом Держгеонадр від 17.10.2017 № 447 зупинено дію спеціального дозволу Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" та встановлено термін 30 календарних дні для усунення порушень, про що повідомлено в газеті «Урядовий кур'єр» від

*306*4767832*1*2*

02 грудня 2017 року.

У встановлений строк відповідач порушення не усунув.

Відповідно до наказу Державної служби геології та надр України від 14.08.2020 року № 346 - зупинено дію спеціального дозволу Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" та встановлено термін на усунення порушень, про що Державна служба розмістила на офіційному веб-сайті оголошення, в якому доводила до відома наказ Державної служби геології та надр України від 14.08.2020 року № 346.

Проте, надрокористувач у встановлені терміни не усунув порушення.

Як вказує позивач, відповідно до переліку надрокористувачів, Товариство з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" повторно не подало вищевказану звітність, що свідчить про недотримання відповідачем умов Угоди та приписів чинного законодавства.

З огляду на наведене, позивач просить припинити право користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами від 01 березня 2012 року № 5488, що наданий Товариству з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ".

В установленій законом строк, відповідачем відзив на адміністративний позов не поданий. Згідно з приписами статті 175 Кодексу адміністративного судочинства України (далі - КАС України) у строк, встановлений судом в ухвалі про відкриття провадження у справі, відповідач має право надіслати суду - відзив на позовну заяву і всі письмові та електронні докази (які можливо доставити до суду), висновки експертів і заяви свідків, що підтверджують заперечення проти позову; позивачу, іншим відповідачам, третім особам - копію відзиву та доданих до нього документів. Частиною другою вказаної статті КАС України визначено, що у разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин суд має право вирішити спір за наявними матеріалами справи.

Суд вважає за необхідне зауважити, що до Переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, що затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 року № 1275-р, внесено, зокрема м. Чистякове Донецької обл., де розташовано місцезнаходження відповідача.

У зв'язку з наведеним всі процесуальні документи (в тому числі позов з додатками) та ухвали суду судом розміщені на офіційному веб-порталі судової влади за посиланням: <https://adm.dn.court.gov.ua/sud0570/povistky>.

Частиною 2 ст. 11 Закону України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» визначено, що учасники справи, остання відома адреса місця проживання (перебування) чи місцезнаходження яких знаходиться в районі проведення антитерористичної операції і які не мають офіційної електронної адреси, повідомляються про ухвалення відповідного судового рішення шляхом розміщення інформації на офіційному веб-порталі судової влади з посиланням на веб-адресу такого судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

З моменту розміщення такої інформації вважається, що особа отримала судове рішення.

Аналогічні положення містяться в ст.121 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», яка регулює порядок виклику в суд та повідомлення про судові рішення.

Крім того, всі процесуальні ухвали у встановленому порядку надіслані до Єдиного державного реєстру судових рішень, де опубліковані, і є загальнодоступними.

Ухвалою від 30.04.2021 суд прийняв до розгляду позовну заяву Державної служби геології та надр України до Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" про анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 5488 від 01.03.2012 та відкрив провадження по справі № 200/5109/21. Розгляд адміністративної справи № 200/5109/21 суд визначив здійснювати за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи.

За приписами частини 5 статті 262 КАС України суд розглядає справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення (виклику) сторін за наявними у справі

матеріалами, за відсутності клопотання будь-якої зі сторін про інше. За клопотанням однієї із сторін або з власної ініціативи суду розгляд справи проводиться в судовому засіданні з повідомленням (викликом) сторін.

Враховуючи відсутність клопотань сторін щодо розгляду справи у судовому засіданні, справа розглядається за правилами спрощеного позовного провадження без проведення судового засідання та повідомлення сторін.

Відповідно до статті 258 КАС України, суд розглядає справи за правилами спрощеного позовного провадження протягом розумного строку, але не більше шістдесяти днів із дня відкриття провадження у справі.

Розглянувши матеріали справи, всебічно і повно з'ясувавши фактичні обставини, на яких ґрунтується позов та заперечення, оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, суд встановив наступне.

Відповідач - Товариство з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" (код ЄДРПОУ 30775628), зареєстрований за адресою: Україна, 86614, Донецька обл., м. Чистякове, вул. Зорге, дата державної реєстрації: 07.07.2000. Основним видом діяльності товариства є добування кам'яного вугілля (а.с. 26).

Судом встановлено, що Товариству з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" (далі – ТОВ "ЕНЕРГОУГОЛЬ") наданий спеціальний дозвіл на користування надрами від 01 березня 2012 року № 5488 з метою видобування кам'яного вугілля (антрациту) стоком на 19 років (а.с.8).

Додатком до вказаного Спеціального дозволу є угода № 5488 про умови користування надрами з метою видобування корисних копалин від 01 березня 2012 року, яка є його невід'ємною частиною.

Згідно з п.п. 7.2 угоди про умови користування надрами з метою видобування корисних копалин, відповідач як надрокористувач зобов'язаний, зокрема, у встановленому порядку подавати до державного науково-виробничого підприємства «Державний інформаційний геологічний фонд України» (далі - ДНВП «Геоінформ України») щорічні звіти відповідно до форми державної статистичної звітності форми 5-гр (а.с.9-11).

21.07.2017 на адресу Державної служби геології та надр України надійшов лист «Геоінформ України» стосовно суб'єктів господарювання, власників спеціальних дозволів на користування надрами, які станом на 19.07.2017 не направили до ДНВП «Геоінформ України» щорічну статистичну звітність за формою 5-гр, 6-гр, 7-гр за 2016 рік. До вказаного переліку віднесено і ТОВ "ЕНЕРГОУГОЛЬ" (а.с.12-13).

У зв'язку із невиконанням приписів угоди, наказом позивача від 17.10.2017 № 447 зупинено дію спеціального дозволу відповідача на користування надрами та встановлено термін 30 календарних дні для усунення порушень, про що повідомлено в газеті «Урядовий кур'єр» від 02 грудня 2017 року (а.с.14-15).

03.07.2020 на адресу позивача знову надійшов лист ДНВП «Геоінформ України» за № 03/303-1826 стосовно суб'єктів господарювання, власників спеціальних дозволів на користування надрами, які станом на 03.07.2020 не направили до ДНВП «Геоінформ України» щорічну статистичну звітність за формою 5-гр, 6-гр, 7-гр за 2019 рік. До вказаного переліку віднесено і ТОВ "ЕНЕРГОУГОЛЬ" (а.с.16).

Відповідно до наказу Державної служби геології та надр України від 14.08.2020 № 346 зупинено дію спеціального дозволу ТОВ "ЕНЕРГОУГОЛЬ" та встановлено термін на усунення порушень 30 календарних дні, про що Державна служба розмістила на офіційному веб-сайті оголошення, в якому доводила до відома наведений наказ (а.с.17-18).

Крім того, 11.11.2020 надійшов лист ДНВП «Геоінформ України» № 03/303-3539 стосовно суб'єктів господарювання, власників спеціальних дозволів на користування надрами, які не надали звітність до ДНВП «Геоінформ України» щодо балансу запасів корисних копалин за формою 5-гр, 7-гр, 6-гр. Відповідно до переліку надрокористувачів ТОВ "ЕНЕРГОУГОЛЬ" повторно не подало вищевказану звітність (а.с.19-20).

Враховуючи той факт, що відповідачем не усунуто порушення умов використання спеціального дозволу, позивач звернувся до суду з вимогою про анулювання спеціального дозволу на користування надрами від 01 березня 2012 року № 5488, що наданий ТОВ "ЕНЕРГОУГОЛЬ".

Проаналізувавши встановлені обставини справи та норми законодавства України, яке регулює спірні правовідносини, суд вважає позовну заяву такою, що підлягає задоволенню, з наступних підстав.

Відповідно до пп. 9 та 10 п. 4 Положення про Державну службу геології та надр України, що затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1174, Державна служба геології та надр України (Держгеонадра) відповідно до покладених на неї завдань, зокрема видає в установленому порядку спеціальні дозволи на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами); зупиняє та анулює в установленому порядку дію спеціальних дозволів на користування надрами (у тому числі на користування нафтогазоносними надрами), поновлює їх дію у разі зупинення.

Згідно з пп. 12 п. 4 цього Положення Держгеонадра здійснює державний контроль за геологічним вивченням надр (державний геологічний контроль) та раціональним і ефективним використанням надр України.

З метою виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр Держгеонадра здійснюють державний геологічний контроль, механізм проведення якого регулюється Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Питання надання спеціальних дозволів на користування надрами (далі - дозволи) у межах території України, її континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони, а також процедура продовження строку дії, переоформлення, поновлення дії, зупинення дії чи анулювання дозволу та внесення до нього змін врегульовані Порядком надання спеціальних дозволів на користування надрами, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2011 року № 615.

Згідно з п. 24 вказаного Порядку про надання, продовження строку дії, зупинення дії, поновлення дії, переоформлення, анулювання дозволу та внесення змін до нього Держгеонадра видає наказ, а Рада міністрів Автономної Республіки Крим - розпорядження.

Відповідно до п. 22 вказаного Порядку право користування надрами припиняється з підстав та у порядку, передбачених Кодексом України про надра, Законами України «Про нафту і газ» та «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Статтею 26 Кодексу України про надра визначено, що право користування надрами припиняється в разі:

- 1) якщо відпала потреба в користуванні надрами;
- 2) закінчення встановленого строку користування надрами;
- 3) припинення діяльності користувачів надр, яким їх було надано в користування;
- 4) користування надрами із застосуванням методів і способів, що негативно впливають на стан надр, призводять до забруднення навколишнього природного середовища або шкідливих наслідків для здоров'я населення;
- 5) використання надр не для тієї мети, для якої їх було надано, порушення інших вимог, передбачених спеціальним дозволом на користування ділянкою надр;
- 6) якщо користувач без поважних причин протягом 2 років, а для нафтогазоперспективних площ та родовищ нафти та газу 180 календарних днів не приступив до користування надрами;
- 7) вилучення у встановленому законодавством порядку наданої в користування ділянки надр.

Право користування надрами припиняється органом, який надав надра в користування, а у випадках, передбачених пунктами 4, 5, 6 цієї статті, в разі незгоди користувачів - у судовому порядку. При цьому питання про припинення права користування земельною

ділянкою вирішується у встановленому земельним законодавством порядку.

Законодавством України можуть бути передбачені й інші випадки припинення права користування надрами.

Отже, право користування надрами припиняється органом, який надав надра в користування, самостійно або в судовому порядку.

У разі відсутності спору, Державна служба геології та надр України має право самостійно припинити право користування надрами, а у випадках, передбачених пунктами 4, 5, 6 ч. 1 ст. 26 Кодексу України про надра, у разі незгоди користувачів, це право припиняється у судовому порядку.

Зазначена норма спрямована на захист інтересів надрокористувачів шляхом надання їм права вимагати (шляхом надання/висловлення письмової незгоди) від уповноваженого органу судової, а не адміністративної процедури припинення права користування надрами. При цьому, законом презюмується, що саме судовий порядок є додатковою гарантією ефективного захисту прав надрокористувача, що і було забезпечено позивачем у цій справі шляхом звернення до суду.

Отже, орган, який від імені держави надав дозвіл на користування надрами, повноважний припинити право користування надрами у випадках, передбачених пунктами 4, 5, 6 статті 26 Кодексу України про надра, лише за наявності згоди на це користувача надрами.

При цьому ненадходження будь-якої інформації від надрокористувача з приводу питання про анулювання спеціального дозволу не може розцінюватися, як відсутність заперечень (незгоди).

Аналогічна правова позиція неодноразово висловлювалася Верховним Судом, зокрема в постановках від 26 червня 2018 року у справі № 802/923/14-а, від 22 січня 2019 року у справі № 810/3865/17, від 19 березня 2019 року в справі № П/811/708/16.

Судом встановлено, що відповідач порушив вимоги, передбачені спеціальним дозволом на користування надрами, що відповідно до ст. 26 Кодексу України про надра є підставою для припинення права користування надрами.

Вжиті позивачем заходи не призвели до усунення вказаних порушень законодавства.

Відповідно до частини першої статті 77 КАС України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу.

Згідно з частиною першою статті 90 КАС України суд оцінює докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні.

З огляду на наведене право відповідача на користування надрами підлягає припиненню шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами.

З огляду на наведене, суд дійшов висновку про задоволення у повному обсязі позову Державної служби геології та надр України до Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" про анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 5488 від 01.03.2012.

Вирішуючи питання щодо розподілу судових витрат, суд зазначає наступне.

Відповідно до частини другої статті 139 КАС України при задоволенні позову суб'єкта владних повноважень з відповідача стягуються виключно судові витрати суб'єкта владних повноважень, пов'язані із залученням свідків та проведенням експертиз.

Отже, у даній справі судовий збір, сплачений позивачем, не підлягає стягненню з відповідача.

Керуючись ст.ст. 2, 3, 5, 9, 77, 90, 139, 241-246, 255, 262, 295 КАС України, суд,-

ВИРІШИВ:

Позов Державної служби геології та надр України (Україна, 03057, м. Київ, вул. Цедіка Антона, буд. 16, код ЄДРПОУ 37536031) до Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ" (Україна, 86614, Донецька обл., м. Чистякове, вул. Зорге, код ЄДРПОУ 30775628) про анулювання спеціального дозволу на користування надрами № 5488 від 01.03.2012, - задовольнити.

Припинити право користування надрами шляхом анулювання спеціального дозволу на користування надрами від 01 березня 2012 № 5488, що наданий Товариству з обмеженою відповідальністю "ЕНЕРГОУГОЛЬ".

Повний текст рішення складено 30 червня 2021 року.

Рішення може бути оскаржено в апеляційному порядку до Першого апеляційного адміністративного суду через Донецький окружний адміністративний суд шляхом подачі апеляційної скарги протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення. Копія апеляційної скарги одночасно надсилається особою, яка її подає, до суду апеляційної інстанції.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закритті апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Суддя

В.А. Голуб

*306*4767832*1*2*